

2004 Türkiye İktisat Kongresi...

Aykut Göker

17-20 Şubat tarihlerinde, İzmir’de 2004 Türkiye İktisat Kongresi yapılacak. Kongrenin hazırlık çalışmalarını DPT yürütüyor. **Amaç, “Avrupa Birliği’ne tam üyelik perspektifinde, ülkemizin ekonomik ve sosyal gelişmesinin daha ileri aşamalara ulaştırılması ve toplumumuzun hızla bilgi toplumuna dönüştürülmesine yönelik öneriler geliştirilmesi...”** İktisat kongreleri bilim ve teknoloji politikaları ile uğraşanları yakından ilgilendiriyor. Çünkü, bu politikalar iktisat politikalarıyla iç içe örülüyor. Dahası, iktisat kuramı bilim ve teknoloji politikalarının şekillenmesinde büyük rol oynuyor. 19. Yüzyılda Almanya tarafından izlenen ve bu ülkenin, teknolojide, Büyük Britanya İmparatorluğu’nu yakalayıp onu geçmeyi başararak sonuçlanan teknoekonomi politikasının kuramsal temelleri iktisatçı Friedrich List (1789-1846) tarafından atılmıştı. Tıpkı bunun gibi, 1990’lı yıllardan bu yana OECD ve AB ülkeleri tarafından uygulanagelen bilim, teknoloji ve inovasyon politikalarına da **Schumpeterci / evrimci iktisat kuramı** ışık tutuyor. Üretimde teknolojinin oynadığı rolü ve inovasyon sürecini daha iyi anlamamızı sağlayan bu kuram, Türkiye’nin, 1993 sonrasında uygulanmak istenen bilim ve teknoloji politikasını da önemli ölçüde etkilemişti.

2004 Türkiye İktisat Kongresi’nin hazırlık çalışmalarını yapmak üzere kurulması öngörülen 22 çalışma grubundan birinin konusunun “*Bilim ve Teknoloji Politikaları*” olarak belirlenmesi, sözü edilen iç içelik açısından isâbetli olmuştur. TÜSİAD, OSD, TAYSAD, BESD (Beyaz Eşya Sanayicileri Derneği), BEYSAD (Beyaz Eşya Yan Sanayicileri Derneği), Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği, MİB (Makina İmalatçıları Birliği), SASAD, TESİD, TBD, TBV, TÜBİSAD, İlaç İşverenleri Sendikası, İSO, EBSO, Eskişehir Sanayi Odası gibi, özel sektör şemsiye örgütlerinin temsilcileri, üniversitelerden ve TÜBA’dan gelen bilim insanları ve kamunun konuyla ilgili temsilcilerinden oluşan bu çalışma grubu, TTGV ve TÜBİTAK’ın işbirliğiyle yürütülen çalışmalarını 25 Aralık’ta sonuçlandırdı ve raporunu DPT’ye sundu.

Kongrede tartışılmak üzere hazırlanan raporda, TÜBİTAK’ın eşgüdümünde yürüyen Vizyon 2023-Teknoloji Öngörü Çalışması’nın Panel Raporları’ndan geniş ölçüde yararlanıldığı; ayrıca, TÜBA’nın yürüttüğü Bilimsel Araştırma Öngörü Çalışmaları’na da önemle işaret edildiği görülüyor. İleriye dönük dersler çıkarabilmek için, önceki bilim ve teknoloji politikalarının ne ölçüde hayata geçirilebildiğinin irdelendiği; ayrıca, bilim ve teknoloji bağlamında, Türkiye’nin güçlü ve zayıf yanlarının, önündeki fırsat ve tehditlerin çözümlendiği raporda, daha sonra, başta belirttiğimiz amacı destekleyecek sosyoekonomik hedefler ortaya konuyor; ve bu hedeflere ulaşılabilmesi için bilim ve teknoloji alanında alınması gereken önlemler açıklanıyor. Bunlar arasında, öncelik verilmesi gereken teknolojik faaliyet konuları (“*akıllı makinaların tasarım ve üretimi*” vb.) ve bu faaliyet konularını destekleyecek teknolojik ve bilimsel yetkinliğin kazanılması; öngörülen öncelikleri hayata geçirmeye yönelik politikalar ve yürürlüğe konması gereken uygulama araçlarına ilişkin öneriler yer alıyor.

“Türkiye’nin ‘ülke sınırları içinde yaşayan tüm bireylere ulaşarak, toplumsal refaha katkıda bulunacak, akılcı, yüksek nitelikli, çağdaş teknoloji ile donatılmış, ekonomik, kendi kendine yeterli ve ...yeniliklere uyum niteliği olan bir bilim-teknoloji yapısının ulusal düzeyde egemen kılınması’ olarak özetlenebilecek bir teknoloji vizyonuna ve bu vizyonu gerçekleştirecek politikalara sahip olması gerekmektedir” denilen raporda, önemle vurgulanan husus şu: *“Bu vizyon ve politikaların siyasî ve toplumsal erk tarafından*

desteklenmesi, bilim ve teknolojinin devlet yapılanması içinde yerini alması olmazsa olmaz koşuldur. Bunun için öncelikle ‘ulusal farkındalık’ yaratılmalıdır. Devlet ve tüm sivil toplum kuruluşları günü yaşamanın yeterli olmadığı, yarınları yaratmanın ve yarınlarda güçlü olmanın ancak bilim ve teknoloji politikalarının oluşturulması ve uygulanması ile mümkün olacağı konusunda toplumumuzu bilgi ve ortak akıl ile donatmalıdır. Bu uyanış için, Millî Eğitim politikasından, YÖK yapılanmasına; doğal kaynakların üretim ve kullanım plânlamasından, bankacılık sektörünün yapılanmasına kadar her alanda tüm kurum ve kuruluşların yer aldığı geniş katılımlı bir hareket plânı ...toplumumuza aktarılmalıdır.” Raporun önemli bölümlerini bilgilerinize sunmaya devam edeceğim.

<http://www.inovasyon.org>

CBTD. 17 Ocak 2004